

Resultat af spørgeskemaundersøgelse om planteetablering i vintersæd.

Af Kathrine Hauge Madsen, Eskild Hohlmann Bennetzen og Jens Erik Jensen, SEGES.

Indledning:

Som led i SEGES aktiviteter i Future Cropping's arbejdsplan om intelligent jordbearbejdning og planteetablering er der gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt danske planteavlskonsulenter. Formålet med undersøgelsen er dels at kvantificere omfanget af dårlig etablering, og dels at afdække de væsentligste årsager hertil.

Metode:

Spørgeskemaet (se bilag 1) blev udformet på baggrund af input fra SEGES faglige eksperter om kendte årsager til dårlig etablering. Der blev valgt en enkel form på svarmulighederne, i det 23 spørgsmål skulle besvares ved at sætte kryds i den rubrik, som besvareren fandt bedst besvarede spørgsmålet. For at kunne kvantificere problemets omfang (dårlig etablering) blev konsulenterne bedt om at kvantificere hhv. pct. areal og udbyttetab. Spørgeskemaet blev uddelt i papirform ved gødningsseminarer afholdt den 12. september i Herning, 14. september i Vissenbjerg på Fyn, 19. september i Sorø og 21. september 2017 i Ålborg. Gødningsseminarernes målgruppe er planteavlskonsulenter. Samlet blev modtaget 72 udfyldte skemaer af en deltagerkare på ca. 300. Dvs. ca. 24 pct. af de fremmødte planteavlskonsulenter besvarede spørgeskemaet.

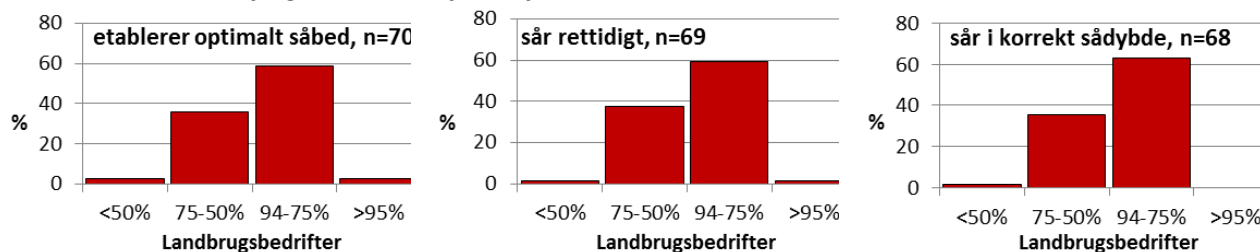
Der er foretaget en statistisk analyse af samtlige spørgsmål for at afdække, om der er sikre forskelle på konsulenternes besvarelser mellem landsdele. Til analysen er anvendt procedurerne FREQ, MEAN, GLM og NPAR1WAY i SAS.

Resultat:

For hovedparten af de stillede spørgsmål er der ikke sikre statistiske forskelle på besvarelserne, som følge af hvilke områder planteavlskonsulenterne kommer fra. Dog er der sikre regionale forskelle i besvarelserne på spørgsmål om bakketoppe og agersnegle, som vurderes at være årsag til dårligt etablerede pletter på færre landbrugsbedrifter i vestjyske område end i de øvrige områder.

I nedenstående figurer vises resultatet af besvarelserne for hvert spørgsmål, som et frekvensplot (y-aksen viser procentdelen af de adspurgte konsulenter, der har sat kryds i den pågældende kategori, som ses på x-aksen). De første tre spørgsmål omhandler vintersæd i konsulentens område og spørgsmålet lød:

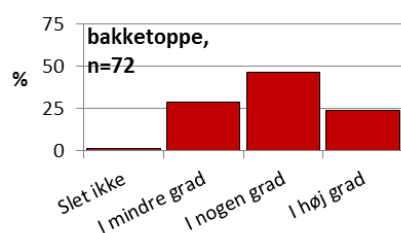
"I vores område er det følgende andel af bedrifterne, der:"

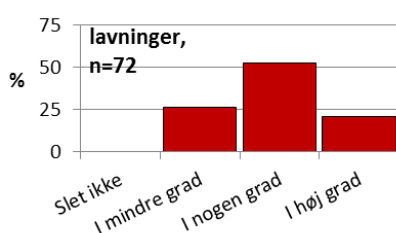
Figur 1. Som det ses af ovenstående figurer, oplever hovedparten af de adspurgte planteavlskonsulenter, at de fleste landmænd udfører et godt stykke arbejde under såning, idet ca. 60 % af besvarelserne angiver, at mellem 75-94 % af landmændene etablerer et optimalt såbed, sår rettidigt, og i korrekt sådybde (y-aksen viser procentdelen af de adspurgte konsulenter, der har sat kryds i det pågældende interval).

Den næste gruppe spørgsmål omhandler årsager til dårligt etablerede pletter i vintersæd. Her blev spurgt:

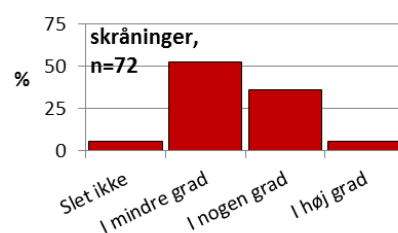
"De dårligt etablerede pletter skyldes:"

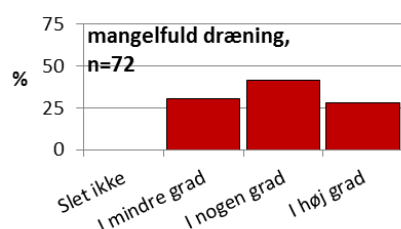
Over 60 % af besvarelserne peger på bakketoppe, som i nogen til høj grad årsag til dårlig etablering.

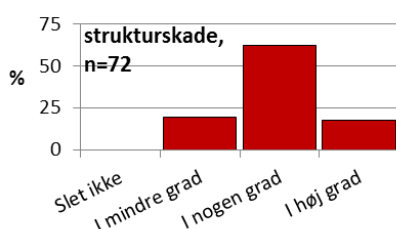
Over 70 pct. af besvarelserne peger på lavninger, som årsag til dårlig etablering.

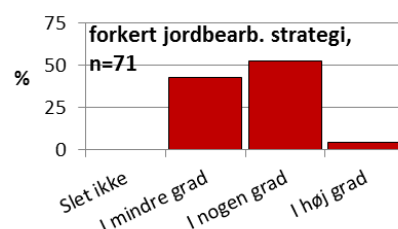
Knap 60 % ser i mindre grad eller slet ikke skråninger, som årsag til dårlig etablering.

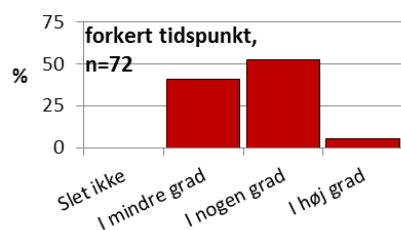
Knap 70 % peger på mangelfuld dræning, som årsag til dårlig etablering.

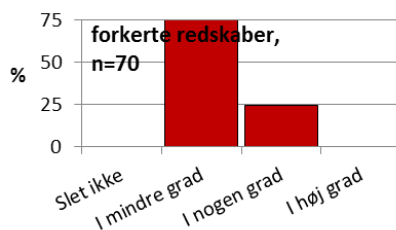
80 % peger på strukturelskade, som i nogen til høj grad årsag til dårlig etablering.

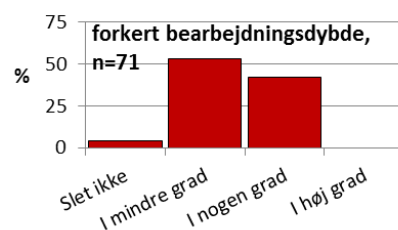
Over halvdelen af de adspurgte ser forkert jordbearbejdningsstrategi, som en årsag.

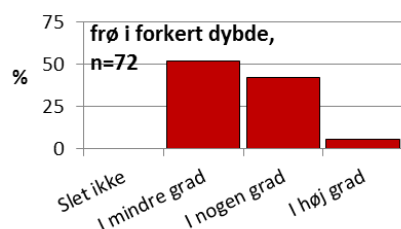
58 % af besvarelserne peger på forkert jordbearbejdnings-tidspunkt, som årsag til dårlig etablering.

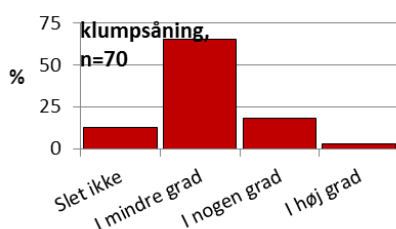
Forkerte jordbearbejdnings-redskaber opleves i mindre grad som et problem.

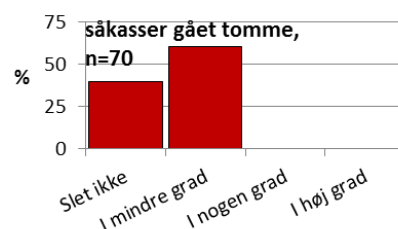
Der er delte meninger om forkert bearbejdningsdybde, som årsag til dårlig etablering.

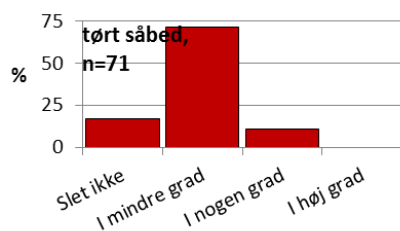
Der er delte meninger, om hvorvidt forkert sådybde er en årsag til dårlig etablering.

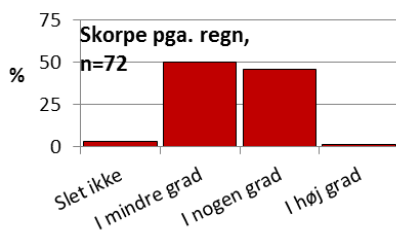
Klumpsåning ses af de fleste besvarelser, som en mindre vigtig årsag til dårlig etablering.

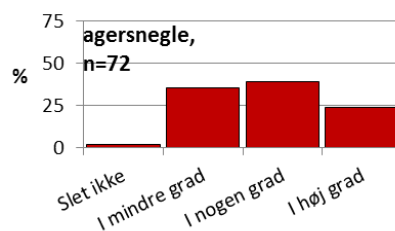
Tomme såkasser opleves ikke, som en vigtig årsag.

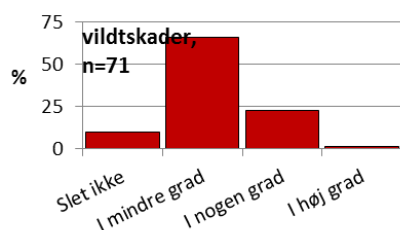
Hovedparten af de adspurgte ser ikke tørt såbed, som en vigtig årsag.

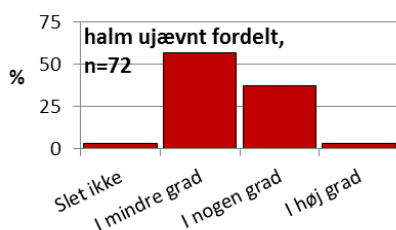
Der er delte meninger om skorpedannelse, som årsag til dårlig etablering.

Over 60 % ser agersnegle som en væsentlig årsag til dårligt etablerede pletter.

Vildtskader opleves generelt ikke, som en vigtig årsag til dårlig etablering.

Ujævn fordeling af halm og avner opleves af knapt 60 %, som mindre grad af årsag.

Udbredelse af dårligt etablerede pletter og det resulterende udbyttetab

Til slut i spørgeskemaet blev konsulenterne bedt om at kvantificere betydningen af dårlige pletter ved at indsætte deres bedste bud i nedenstående to udsagn (med kursiv):

"I mit område vurderer jeg, at dårligt etablerede pletter udgør _____ pct. af vintersædsarealet."

Vurderingerne ligger på mellem 0 og 30 % dårligt etablerede pletter, og den statistiske analyse viser ikke sikre forskelle på konsulenternes vurdering, som følge af hvilket område de arbejder i. Derfor er der beregnet et simpelt gennemsnit af besvarelserne. Samlet viser denne stikprøve, at konsulenterne vurderer, at dårligt etablerede pletter udgør ca. 8,7 % af vintersædsarealet (standardafvigelse=6,7).

I mit område vurderer jeg, at dårlig etablering af vintersæd koster _____ pct. af det totale kerneudbytte.

Også her varierer vurderingerne fra 0 til 30 %, og der er ikke sikre forskelle mellem områderne. I gennemsnit vurderer de adspurgte planteavlskonsulenter, at dårlig etablering af vintersæd koster 8,1 % af det total kerneudbytte (standardafvigelse=6,3).

Konklusion

Der er delte meninger blandt de adspurgte planteavlskonsulenter med hensyn til besvarelse af de adspurgte spørgsmål. Det generelle billede er dog, at planteavlskonsulenterne oplever, at langt hovedparten af landmændene i deres område etablerer et godt såbed, sår rettidigt og i korrekt sådybde. I gennemsnit vurderer konsulenterne, at dårligt etablerede pletter udgør knapt 9 pct. af hele vintersædsarealet, hvilket i vurderes at koste ca. 8 pct. af kerneudbyttet. Hovedparten af de adspurgte planteavlskonsulenter peger på bakketoppe, lavninger, mangelfuld dræning, strukturskade, forkert jordbearbejdningsstrategi, forkert timing og agersnegle, som 'i nogen' til 'høj grad' årsag til dårligt etablerede pletter i vintersæd.

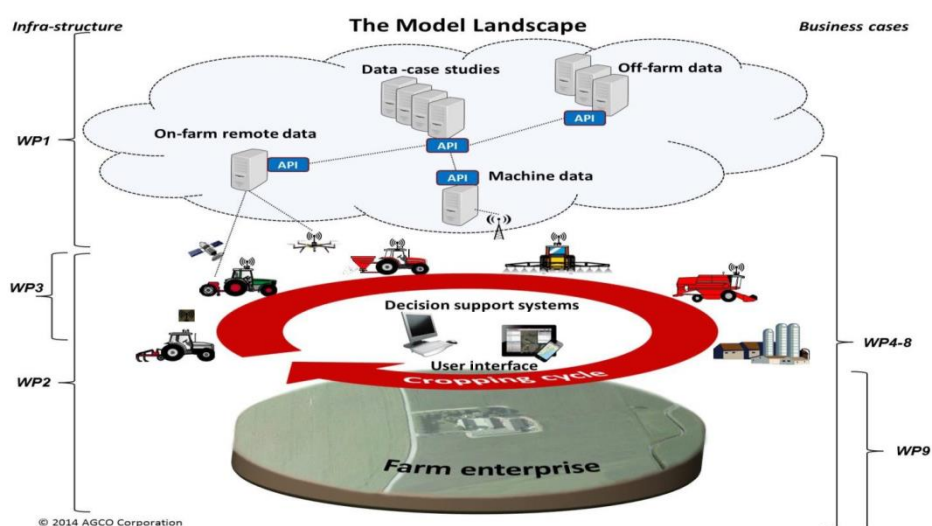

12. september 2017

Spørgeskema om planteetablering i vintersæd

I Future Cropping projektet arbejdes bl.a. med jordbearbejdning og afgrødeetablering. Der arbejdes på at få viden om, hvornår og i hvilken dybde jorden bedst kan bearbejdes, og der udvikles jordbearbejdnings- og såudstyr, som kan justere behandlingen under kørsel i marken baseret på sensorens tilbagemeldinger.

For bedst muligt at kunne målrette projektets indsats inden for jordbearbejdning og afgrødeetablering, håber vi, at du vil hjælpe os ved at udfylde spørgeskemaet på bagsiden.

Venlig hilsen

Eskild Hohlmann Bennetzen og Kathrine Hauge Madsen

SEGES
PlantInnovation

Spørgeskema om planteetablering i vintersæd

Er du: ☐ Planteavlslrådgiver ☐ Andet	SÆT KRYDS
Mit område(r) er: ☐ Nordjylland ☐ Sønderjylland ☐ Vestjylland ☐ Østjylland ☐ Fyn/ø-havet ☐ Sjælland/øerne	

Sæt kryds i den rubrik, du finder bedst besvarer nedenstående spørgsmål/udsagn:

Etablering af vintersæd i mit område				
I vores område er det følgende andel af bedrifterne, der:	>95 %	94-75 %	75-50 %	<50 %
a. etablerer et optimalt såbed				
b. sår rettidigt				
c. sår i korrekt sådybde				
Årsager til dårlig etablerede pletter i vintersæd				
De dårligt etablerede pletter skyldes:	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke
a. bakketoppe				
b. lavninger				
c. skråninger				
d. mangelfuld dræningstilstand i jorden				
e. vandlidende jord, pga. strukturskade				
f. valg af forkert jordbearbejdningsstrategi				
g. ødelagt krummestruktur i overjorden				
h. ujævn markoverflade				
i. halm og avner er ujævnt fordelt				
j. jordbearbejdning på forkert tidspunkt				
k. brug af plove eller harver, som ikke passer til jordtypen eller afgrødevalget				
l. jordbearbejdning i forkert dybde				
m. placering af frøene i forkert dybde				
n. steder med klumpsåning (flere kerner sammen)				
o. mangel på frø i en eller flere såkasser				
p. tørt såbed				
q. skorpedannelse, pga. kraftig regn				
r. angreb af agersnegle				
s. vildtskader				
t. andet, skriv:				

Supplerende spørgsmål

I mit område vurderer jeg, at dårligt etablerede pletter udgør _____ pct. af vintersædsarealet.

I mit område vurderer jeg, at dårlig etablering af vintersæd koster _____ pct. af det totale kerneudbytte.